

Anne ve Babanın Gözü ile Şanlıurfa Merkez Aile Profili

Family Profile of The Center of Şanlıurfa Through The Eyes of Mother and Father

Selma Dinç Kahraman

Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı

Yazışma adresi: Selma KAHRAMAN, Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Halk Sağlığı

Hemşireliği Anabilim Dalı 63050 İpekyol / Şanlıurfa Telefon: 0.414. 351 30 60 Faks : 0.414. 351 27 00,

E mail: selmadinc@mynet.com

Geliş tarihi / Received: 24.12.2012

Kabul tarihi / Accepted: 14.01.2015

Öz

Amaç: Bu araştırma, Şanlıurfa Merkez'de bulunan ailelerin yapısını belirlemek, mahalleler arasında farklılıkları belirlemek ve sağlıklı ve sağlıksız aileleri belirlemeyi amaçlamıştır.

Metod: Araştırmanın örneklemini toplam 638 hane ve 1276 kişi oluşturmuş ve verileri ise son literatür ışığında hazırlanan bir anket formu ve Aile Değerlendirme Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS paket programında tanımlayıcı istatistik ve ilişki testi olarak kıkare kullanılmıştır.

Bulgular: Şanlıurfa merkez ailesinin daha çok çekirdek aile yapısında olduğu görülmüştür. Aile değerlendirme ölçeğinden aldıkları toplam puan incelendiğinde ailelerin çoğunluğu % 62,2'sinin sağlıksız çıktığı, sağlıklı ailelerin ise çoğunlukta Haliliye İlçesinde olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Sağlıksız ailelerin ise daha çok erkek baskın aile özelliğine sahip olduğu belirtilmiştir($p<0,05$).

Sonuç: Araştırma bulgularına göre Şanlıurfa Merkeze bağlı ilçelerde ailelerin genellikle genç aile olduğu, eğitim seviyesinin düşük, gelirin yetersiz olduğu saptanmıştır. Babanın ve annenin aile değerlendirmesinde aynı olduğu görülmesi, babanın aile içinde daha fazla sorumluk aldığı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Sağlık, Hemşirelik

Abstract

Backgrounds: research was aimed that determine the structure of families in Central Şanlıurfa, the differences between neighborhoods and identify healthy and unhealthy families.

Methods: A total of 638 households and 1276 people is created and data were collected with a questionnaire and the Family Assessment. In evaluating the data mean, standard deviation, median, minimum and maximum values and percentile numbers have been used

Results: Considering the dimensions of the Family Assessment majority of families that %62,2 appear unhealthy, healthy families in the district where the majority Haliliye was observed ($p <0.05$). Unhealthy families mostly male dominated family owned property is specified ($p <0.05$).

Conclusions: According to research findings; parents of center of Şanlıurfa usually identified to young families, low level of education and income was found to be insufficient Father's and mother's family in the assessment to be seen to be the same, more responsible for my father's family have been implicated. Şanlıurfa more centers family that was be seen to have an immediate family.

Key Words: Family, Healthy, Nursing

Giriş

Birey dünyaya geldiğinde herhangi bir donanıma sahip değildir. Bireysel ve toplumsal planda ihtiyaç duyacağı kazanımları sağlamada bireyin üzerinde ailenin ağırlıklı bir etkisi bulunmaktadır. Her toplum aile yapısının güçlü olmasını kendi varlığını önemli görerek aileyi korumak, desteklemek ve aile yapısını korumayı teşvik etmek için uygun gördüğü çeşitli önlemleri almalıdır. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)'nin aile tanımına göre; kan bağılılığı, evlilik ve diğer yasal yollardan aralarında akrabalık ilişkisi bulunan, çoğunlukla aynı evde yaşayan bireylerden oluşan ve bireyin cinsel, psikolojik, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılandığı, topluma uyumların sağlandığı ve düzenlendiği temel bir toplumsal birimdir (1-11). Aile bir birim olarak toplumda birçok sosyo-kültürel, demografik, ekonomik faktöre bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Aile bu toplumsal değişim süreci içinde ayak uydurmak zorunda kalmaktadır. Ailelere yönelik koruyucu önleyici ve geliştirici nitelikteki hizmetler planlamalı ve işler hale getirilmelidir.

İşlevlerini bir bütünlük ve beraberlik içinde yerine getiremeyen aileler, sağlıklı ailelerdir. Bir grubun ideal bir şekilde tüm işlevlerini yerine getirebilmesi, grubun iç dinamiğine bağlı olduğu kadar, dış dünya ile ilişkilerine de bağlıdır. Ailenin sağlıklı ve sağlıklı olması sosyo-ekonomik özelliklerine, toplumdaki hizmet ve olanaklara, aile üyelerinin genetik özelliklerine, kişiliklerine, aile içi ilişkilerin dinamik yapısına bağlıdır. Sağlıklı ailenin temelinde birbiri ile anlaşamayan, farklı ego ideallerine sahip olan, aralarında iyi bir iletişim ve etkileşim kuramamış olan eşlerin bulunması söz konusudur. Sağlıklı aile göstergeleri olarak, karşılıklı saygı, işbirliği, eve, çocuklara ve yakın dostlara karşı sorumlu davranma konuları üzerinde durulmuştur. Aileye hizmetinin başlıca amacı; uyumlu aile ilişkilerine

katkıda bulunmak, aileyi bir arada tutan bağları kuvvetlendirmek ve aile üyelerinin kişiliklerinin sağlıklı biçimde gelişmesine ve toplumsal yaşama uyumlarına yardım etmektir (6-15).

Bir bütün olarak ailenin demografik, sosyal, ekonomik nitelikleri ve yaşam döngüsü arasındaki ilişkileri konu eden çalışmaya henüz rastlanmamıştır. Şanlıurfa Merkez'de, hangi aile yapısının çoğunlukta olduğunu, aile işlevlerinin neler olduğunu ve bu işlevlerinin sağlıklı olup olmadığını irdeleyen bu araştırmada çıkacak bulgulardır. Ayrıca anne ve babanın gözüyle ailelerin değerlendirilmesi bu araştırmaya ayrı bir önem kazandırmaktadır. Böylece Aile merkezci yaklaşımın benimsenmesinde farkındalığının oluşturacağı, Şanlıurfa için sağlık ve sosyal planlamalarda önemli bir kaynak olacağı düşünülmektedir. Sağlıklı olarak belirlenen ailelerin sektörler arası işbirliği ile aile yapısını geliştirerek ailenin yaşam kalitesi yükselecektir. Böylece bölge içi gelişme farkı azalacaktır

Bu araştırma, Şanlıurfa merkezde bulunan ailelerin yapısını saptamak, mahalleler arasında farklılıkları ortaya çıkarmak ve sağlıklı, sağlıklı aileleri belirlemeyi amaçlamıştır. Ayrıca bu araştırmada aynı sorular hem anneye hem de babaya sorularak toplumsal cinsiyet faktörlerini ya da anne ve babanın ailesini değerlendirebilme farklılıklarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Materyal Metod

Araştırmanın Şekli; Şanlıurfa merkezde bulunan ailelerin yapısını saptamak, mahalleler arasında farklılıkları ortaya çıkarmak ve sağlıklı, sağlıklı aileleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni; Araştırmanın evreni Şanlıurfa merkeze bağlı tüm haneler oluşturmuştur. Şanlıurfa Merkez'e bağlı 3 ilçe bulunmaktadır. Bu ilçelere bağlı 2012 yılı verilerine göre 68 mahalle ve toplam 130458 hane bulunmaktadır.

Araştırmanın Örneklemi; Araştırmanın örneklemi evren sayısı bilinen ve $\alpha = 0,01$ formüle göre

örneklem büyüklüğü bulunmuştur. Tabakalı örneklem yöntemi kullanılarak her ilçenin mahallelerinin sahip olduğu hane sayısı bulunmuştur. Buna göre Karaköprü ilçesi haneleri diğer ilçelere göre daha az olduğu için örneklemeden çıkarılarak Eyyübiye ve Haliliye ilçeleri kapsayacak şekilde 583 hane ve 1169 kişi ile yapılmıştır. Mahalledeki aileler ise anketör tarafından kartopu örnekleme yöntemine göre basit rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmacılar aile ile ilk görüşmede çalışmanın adı, katılan kurumlar, araştırmacı amacı ve kendisi hakkında kısa bir açıklamadan sonra sözlü onam almıştır. Verilerin toplanmasında anne ve babanın birbirinden etkilenmemesi, doğru veri alabilmek amacıyla aynı günde yapılmaya dikkat edilmiştir.

Verileri Toplama Araçları; Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından, ailelerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için bir anket formu ve aile işlevlerini belirlemek için Aile Değerlendirme Ölçeği uygulanmıştır.

Anket formu; ailelerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla yaş, eğitim, çocuk sayısı, gelir, evlilik şekli gibi sorulardan oluşmak üzere toplam 11 sorudan oluşmuştur.

Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ) (Ek 2): Bir bütün olarak aile sisteminin çeşitli boyutları hakkında bilgi toplamak ve bu bilgiyi direkt olarak aile üyelerinden almayı amaçlayan bir ölçektir. ADÖ, daha önce geliştirilmiş olan Mc Macter Aile İşlevleri Modelinin klinik olarak aileler üzerinde uygulanmasıyla elde edilmiştir. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlilik güvenilirlik çalışması Bulut ve ark.'ı tarafından (1990) yapılmıştır. Bu ölçek ailenin yapısal ve örgütsel özelliğinin ve aile üyeleri arasındaki etkileşimi, 'sağlık' ve 'sağlıksızlık' olarak ayırt edebilecek şekilde tanımlamıştır. ADÖ, problem çözme (6 madde) , iletişim (9 madde) , roller (10 madde) , duygusal

tepki verebilme (7 madde) , gereken ilgiyi gösterme (7 madde) , davranış kontrolü (9 madde) ve genel fonksiyonlar (12 madde) olmak üzere yedi alt ölçekten oluşan 60 sorulu bir öz bildirim ölçeğidir. Her madde için cevap seçenekleri; aynen katılıyorum (1), büyük ölçüde katılıyorum (2), biraz katılıyorum (3), hiç katılmıyorum (4). Tüm maddelerde 1 puanı sağlıklı cevabı, 4 puanı ise sağlıksız cevabı simgelemektedir. Her ölçek için hesaplanan puan ortalamaları 4.00'e yaklaştıkça o işlev açısından sağlıksızlığın arttığı yolunda bir yorum yapılmakla beraber literatürde 2.00'ı ayırt edici nokta olarak kabul edilerek çalışmada 2.00'in üzeri sağlıksız kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Boyutu; Araştırmacı için Şanlıurfa Valiliği'nden, GAP Bölge Müdürlüğü'nden, Sağlık İl Müdürlüğü'nden gerekli olan izinler alınmıştır. Araştırmaya katılan ailelerden sözlü onam alınmıştır. Araştırmanın Değerlendirilmesi; Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, standart sapma, ortanca, minimum ve maksimum değerler ve yüzdelik sayılar kullanılmıştır. İlişki testi olarak kikare testi kullanılmıştır. Ailelerin ADÖ puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Shapiro ve Kolmogorow-Smirnov testleri uygulanmıştır. Aile değerlendirme ölçeği için cronbach alfa güvenirlik katsayısı kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın verileri değerlendirildiğinde; ilk olarak annenin ve babanın verdiği bilgiler arasında fark olmadığı, ailesi hakkındaki verilerin hemen hemen aynı olduğu saptanmıştır. Ailede genel durumun, işleyişin ve problemlerin farkına varılması, mevcut sorunların aile bireylerine daha fazla zarar vermesini önlemeyi ve yardım edebilmeyi sağlar. Yapılan araştırmalara göre babanın ailesi hakkındaki bilgi durumunun anneye göre daha geri planda olduğu ve aile içi problemlerin daha az farkında olduğu saptanmıştır. (17). Oysa bu çalışmada babanın ve annenin aile değerlendirmesinde farklılık

görülmemesi, babanın aile içinde daha fazla sorumluk aldığını göstermektedir.

Tablo-1 Ailerin Bulunduğu İlçelere Göre Anne ve Babanın Sosyo-Demografik Özellikleri

Değişkenler	Eyyübiye		Haliliye		X ²	P
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
Babanın yaşı						
16-25	21	44,7	24	55,3	0,315	0,987
26-35	180	45,5	204	54,5		
36-	382	45,9	426	54,1		
Annenin yaşı						
16-25	91	49,2	90	50,8	6,951	0,131
26-35	183	40,9	252	59,1		
36-	296	47,1	310	52,9		
Babanın eğitimi					96,671	0,000
Okuma yazma yok	103	60,2	68	39,8		
Okuma yazma var	97	64,2	54	35,8		
İlkokul	242	48,8	232	46,8		
Ortaokul	38	31,7	80	66,7		
Lise	88	40,7	120	55,6		
Üniversite	16	13,1	100	82,0		
Annenin eğitimi					96,466	0,000
Okuma yazma yok	314	59,6	203	38,5		
Okuma yazma var	73	45,3	88	54,7		
İlkokul	148	37,9	227	62,1		
Ortaokul	22	28,2	52	71,8		
Lise	20	23,8	58	76,2		
Üniversite	6	17,6	26	82,4		
Babanın doğduğu yer					14,558	0,024
Şanlıurfa merkez	401	47,4	417	52,6		
Şanlıurfa köy	135	45,3	159	54,7		
Şanlıurfa dışı	48	37,5	78	62,5		
Annenin doğduğu yer					8,276	0,219
Şanlıurfa merkez	416	46,4	454	53,6		
Şanlıurfa köy	129	47,3	138	52,7		
Şanlıurfa dışı	38	36,5	62	63,5		
Babanın Mesleği					60,595	0,000
Serbest	392	50,5	362	49,5		
Memur	54	30,3	112	69,7		
İşçi	96	40,5	136	59,5		
İşi yok	42	48,8	44	51,2		
Aylık gelir					47,782	0,000
0-600	268	55,9	199	45,1		
601-1000	227	43,7	277	56,3		
1000-2000	77	35,3	134	65,7		
2000 ve üzeri	12	20,0	44	80,0		
Annenin mesleği					14,227	0,027
Ev hanımı	576	46,3	630	53,7		
İşi var (Çalışıyor)	8	33,3	24	77,7		

Tablo 1'de ailelerin bulunduğu ilçelere göre anne ve babanın sosyo-demografik özellikleri verilmiştir. Veriler incelendiğinde; baba ve annelerin hemen hemen yarısı 36 yaş ve daha üstü olduğu, yaşın ilçelere göre istatistiksel olarak herhangi bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Anne ve babanın eğitim durumları incelendiğinde; Eyyübiye ilçesinde annelerin % 59,6'sının, babaların % 60,2'sinin okuma yazmasının olmadığı, Haliliye ilçesinde ise kadınların daha düşük olmakla birlikte hem annelerin hem de babaların okuryazarlık oranların Eyyübiye ilçesine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Eğitim durumu ile ilçeler arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$) Anne ve babanın doğduğu yere bakıldığında araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğun Urfa merkezde doğduğu görülmüştür. Ailelerin çalışma durumuna bakıldığında ise Haliliye ilçesinde % 69,7'si babaların memur olarak, annelerin ise % 77,7'sinin herhangi bir yerde çalıştıkları, Eyyübiye ilçesinde ise hem annede hem babada çalışma oranının daha düşük olduğu saptanmıştır. İlçeler arasında çalışma durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$).

Şanlıurfa Merkezde bulunan ailelerin genellikle anne ve baba yönünden genç aile tipine sahip olduğunu ve babaların annelere göre daha büyük olduğu söylenebilir. Bu sonuç Örneklem kapsamına alınan ailelerin genç olması olumlu bir sonuçtur. Çünkü bireylerin genç yaşta daha çabuk öğreneceği, istenen değişimi daha çabuk kabul edeceği, daha üretken olacağını ve sağlıklı aile özelliklerini taşıyacağı düşünebilir. Ayrıca genç ailelere yönelik yapılan hizmetler bireyler tarafından daha fazla kabul edilerek sağlıklı aile yapısını oluşturacaktır. Böylece toplumun gelişmişlik düzeyi daha da artacaktır(1,2,3,4,5).

Gelişmişlik düzeyini gösteren bir diğer etken de eğitim durumudur. Genel olarak babaların çoğunluğunun ilköğretim mezunu, annelerin ise okuma yazması olmadığı saptanmıştır. İlçeler arasında fark düşünüldüğünde Haliliye İlçesinin eğitim seviyesinin Eyyübiye ilçesine göre daha yüksek olduğu bu araştırmadan çıkan sonuçtur.

Şanlıurfa merkez ailelerin şehrin yerlisi olduğu, bu şehirde doğanların yine bu şehirde kaldığı ve yerleştiği söylenebilir. Kadınların çalışma hayatına katılmadığı, erkeklerin ise serbest mesleği daha çok tercih ettikleri görülmüştür. Ailelerin aylık geliri olarak da Haliliye ilçesinin daha iyi gelire sahip olduğu, özellikle 1000 TL'den daha fazla gelire sahip olan ailelerin çoğunlukta olduğu belirtilmiştir ($p<0,05$).

Yaş ve eğitim, Türk toplumunda çoğu zaman bireylerin kabul görmesinde, toplumda belli bir yer edinmesinde önemlidir. Modernleşme teorisine göre eğitim ise, kişinin yaşam tarzının önemli bileşenlerindedir. Buna göre eğitim düzeyi yükseldikçe modern yaşam tarzı görülme olasılığı artmaktadır. Eğitim düzeyinin ailenin geleneksel-modern özelliğini taşıdığı bir göstergesi olarak düşünüldüğünde bireylerin hareket alanlarını daralttığı, yapabileceği şeyleri azalttığı ve dolayısıyla bağımlılıklarını arttırdığı ve sağlığını olumsuz etkilediği açıkça görülmektedir.(18,19,20).

Eğitim durumu, yaş ve gelir seviyesi ailelerin sağlıklı olarak kabul etmek için önemli faktörlerin olduğu, bu yüzden bu faktörleri kötü olan ailelerin daha çok sağlıksız olduğu, aralarında ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı çıktığı saptanmıştır ($p<0,05$). Bu yüzden özellikle Eyyübiye ilçesinde sağlıklı aile yapısına sahip olabilmek için bu faktörlerin iyileştirilmesi gerekmektedir.

Tablo-2 İlçelere Göre Ailenin Durumu İle Özellikler

Değişkenler	Eyyübiye		Haliliye		X ²	P
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
Ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı						
4 çocuk ve daha fazla	320	54,3	247	45,7	38,159	0,000
4 çocuktan az	264	38,4	407	61,6		
Evin durumu						
Kira	220	46,5	233	53,5	7,282	0,122
Kendilerine ait	304	45,0	353	55,0		
Diğer	60	46,9	68	53,1		
Aile yapısı						
Geniş aile	81	53,8	68	46,2	55,458	0,000
Çekirdek aile	503	44,8	586	55,2		
Aile Şekli						
Baba ya da erkek baskın	297	50,3	268	49,7	19,802	0,000
Kadın erkek eşit	287	41,9	386	58,1		
Evlilik şekli						
Severek	95	40,9	131	59,1	14,558	0,025
Görücü usulü ile isteyerek	326	46,0	368	54,0		
Görücü usulü ile istemeyerek	42	46,2	45	53,8		
Akraba evliliği	121	49,4	110	51,6		
Evlilik süresi						
0-1 yıl	12	60,0	8	40,0	14,445	0,025
1-5 yıl	41	33,3	78	66,7		
6-10 yıl	123	52,8	104	47,2		
10 ve üzeri	408	45,3	464	54,7		

İlçelere göre ailenin durumu ile ilgili özellikler Tablo 2'de verilmiştir. Bu verilere bakıldığında 4 çocuktan daha az çocuğa sahip olan ailelerin çoğunlukla Haliliye İlçesinde olduğu (% 61,6) görülmüştür. 4 çocuktan fazla çocuğa sahip olmanın anne ve baba arasındaki iletişimi azalttığı, çocuklara ayrılan zamanı ve niteliği etkilediği bu yüzden daha sağlıklı aile profili olacağını yapılan araştırmalar göstermiştir (6,14). Bu araştırma, literatürü destekleyecek şekilde 4 çocuk daha fazla çocuğa sahip olan ailelerin daha sağlıklı olduğunu göstermiştir (p<0,05). Çekirdek aile yapısına sahip olan ailelerin % 55,2'sinin Haliliye , % 44,8'inin Eyyübiye ilçesinde

olduğu saptanmıştır. Aile yapısı ile ilçeler arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0,05).

Şanlıurfa merkez ailesinin daha çok çekirdek aileye sahip olduğu bu araştırmadan çıkan sonuçtur. Oysa bu bölgede yapılan bir başka araştırmada çıkan sonuç geniş ailenin daha çok olduğunu göstermiştir. Bu bulgu Şanlıurfa ailesinin geniş aileden çekirdek aileye dönmüş olması düşündürülebilir. Çekirdek ailenin özelliklerine bakıldığında aile içi rollerin eşit olduğu, daha kaliteli iletişimin olduğu, problemlerin daha akıllıca çözüldüğü söylenmektedir Hane halkı özellikleri genellikle hane halkı üyelerinin faydalanacakları kaynakların dağılımını, hane halkı

üyelerinin refah ve sağlığını etkilemektedir. Kalabalık hane halkı sağlık sorunlarına yol açabilmektedir (20,21,22). Bu araştırmada aile yapısı ile aile değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar arasında ilişkiye bakıldığında, çekirdek ailenin geniş aileye göre özellikle iletişim, aile içi roller ve davranış kontrolünde daha fazla sağlıklı olduğu görülmüştür. Aile yapısı ile ölçek puanı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu durum literatürle ters düşmekle birlikte çekirdek aile yapısını sağlıklı hale getiren unsurlar belirlenmeli ve tartışılmalıdır.

Araştırmaya alınan ailelerin % 50,3'ü Eyyübiye'de, % 49,7'si Haliliye İlçesinde olmak

üzere erkek baskın aile tipine sahiptir. Erkek, ailenin içinde ve dışında tüm yaşam alanlarını denetleyen kişidir. Kadın ve erkeğin bir aile kurmasında bilinçli olması, bireylerin sağlıklarını özellikle ruh sağlığını etkilemektedir. Öncelikle sağlıklı aile kurmanın ilk basamağı eşlerinin birbirini tanıması ve beklentilerini ortaklaştırmasıdır (22,23). Oysa burada Haliliye ve Eyyübiye İlçelerinde bireylerin yaklaşık yarısı görücü usulü ile istemeyerek evlenerek bireyler eşlerini hiç görmemiş ve tanımamıştır. Aile kurulmadan önce bireylerin yaşadığı baskı ve otoriteye karşı gelememesi bunun sonucu olarak istemediği birisi ile evlenmesi ruh sağlıklarını olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Tablo 3- Ailelerin Bulunduğu İlçelere Göre Aile Değerlendirme Ölçeğinin Alt Boyutları

Değişkenler	Eyyübiye		Haliliye		χ^2	P
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
Problem çözme						
Sağlıklı	326	39,7	472	60,3	37,482	0,000
Sağlıksız	258	57,2	179	39,7		
İletişim						
Sağlıklı	195	39,2	279	60,8	20,724	0,000
Sağlıksız	389	50,0	375	50,0		
Aile içi roller						
Sağlıklı	209	40,7	291	59,3	11,343	0,003
Sağlıksız	329	49,5	312	50,5		
Duygusal tepki verebilme						
Sağlıklı	257	42,0	328	58,0	13,036	0,001
Sağlıksız	327	49,2	326	50,8		
Gereken ilgiyi gösterme						
Sağlıklı	112	53,2	95	56,8	4,919	0,085
Sağlıksız	471	44,4	559	55,6		
Davranış kontrolü						
Sağlıklı	192	46,0	216	54,0	1,444	0,486
Sağlıksız	392	45,6	438	54,4		
Genel fonksiyonlar						
Sağlıklı	334	42,1	439	57,9	9,018	0,011
Sağlıksız	209	49,4	197	50,6		

Ailelerin bulunduğu ilçelere göre aile değerlendirme ölçeğinin alt boyutları Tablo 3'te verilmiştir. Aile değerlendirme ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde ailelerin çoğunluğu sağlıksız çıktığı, sağlıklı ailelerin ise çoğunlukta Haliliye İlçesinde olduğu saptanmıştır. Aile değerlendirme ölçeğinin alt boyutları olan gereken ilgiyi gösterme ve davranış kontrolü puanları ile ilçeler arasındaki istatistiksel fark anlamlı

çıkmadığı ($p>0,05$), genel fonksiyonlar, duygusal tepki verebilme, aile içi roller, iletişim ve problem çözme alt boyut puanlarının ilçelere göre anlamlı çıktığı görülmüştür ($p<0,05$). Bu sonuç Haliliye ilçesinin eğitimi düzeyi, gelir durumu, aile yapısı..vb unsurların Eyyübiye ilçesine göre daha iyi olmasından dolayı, ailenin sağlıklı olmasında etkili olduğunu göstermiştir.

Kaynaklar

- 1- Becvar J.R ve Becvar S.D. Systems Theory And Family Therapy, University Press Of America.1982; 22-64.
- 2- Boss P.G. Sourcebook Of Family Theories And Methods, A Contextual Approach.. New York. Plenum Pressi,1993; 3-30.
- 3- Özgür, E. M. "Xxi. Yüzyılın Başında Türkiye Nüfusu", A.Ü. Türkiye Coğrafyası Arş ve Uyg. Merk Dergisi: Ankara: 2003; 1 (1): 47.
- 4- Carter B. ve McGoldrick M. The Changing Family Life Cycle: A Framework For Family Therapy, Printed İn The United States Of America, Second Edition,1989; 4-80.
- 5- Duyan V. Sağlıkta Psiko-Sosyal Boyut (Tıbbi Sosyal Hizmet), TDFO Ltd.Şti Ankara: 1996; 72.
- 6- Fişek, G. "Türk Ailesinin Dinamik Ve Yapısal Özellikleri Üzerine Düşünceler ve Konuya İlişkin Bir Ön Çalışma". Aile Yazıları: Birey Kişilik Ve Toplum. Ankara. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınevi, 1992; 40-75.
- 7- Goldenberg I ve Goldenberg H. Family Therapy: An Overview. California. Third Edition,1990; 25-41.
- 8- Kadın Ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı. 1 Uluslararası Aile Yılı Özel İhtisas Komisyon Raporları. Ankara. Kılıçşan Matbaacılık Sanayi Ltd. Şti, 1994; 82: 15-51.
- 9- Terkelsen K.G. Toward A Theory Of The Family Life Cycle. E.A. Carter Ve McGoldrick (Eds.) The Family Life Cycle.: Gardner Press. Ak. Gülerce Türkiye'de Ailelerin Psikolojik Örüntüleri, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 1996; 32-64.
- 10- Turan N. Sosyal Kişisel Çalışma: Birey Ve Aile İçin Sosyal Hizmet, Ankara. Mn Ofset, 1992; 18-48.
- 11- Ünal T. "Türkiye'de Çekirdek Aileler." Nüfusbilim Dergisi, Ankara: 1988; 10: 51.
- 12- Özgür M. Türkiye Nüfus Coğrafyası, Ankara. Gmc Basın-Yayın Ltd. Şti, 1998; 59.
- 13- Bulut I. Aile Değerlendirme Ölçeği El Kitabı.. Ankara. Özgüneliş Matbaası, 1990: 5-20
- 14- Çiftçi O. "Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Rolü", T.C. Başbakanlık Aile Ve Toplum Dergisi, Ankara: 1991; 2: 19-23
- 15- Doğan H. Z. "Aile Yapısının Durumsal Çözümlemesi"; T.C. Başbakanlık Aile Toplum Dergisi, Ankara: 1981; 1: 23-35
- 16- Benek S. Gap'ın Şanlıurfa İlinin Sosyo-Ekonomik Yapısında Meydana Getirdiği Değişme/Gelişmeler Marmara Coğrafya Dergisi. 2005; 11: 123-147
- 17- Abalı O, Durukan M....ark. Aile Değerlendirme Ölçeğinin Çocuk Psikiyatrisindeki Uygulaması Ve Değerlendirmesi. Türk Aile Hekimi Dergisi. 2006; 10(3): 108-110
- 18- Heisse L. Violence Against Women; The Hidden Health Burden. World Health Statistic Quarterly 1993; 46: (1): 78-85.
- 19- Demren Ç. Kadınlık Dolayısıyla Erkeklik Özelliği. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi 2008; 32: (1): 73-92
- 20- Demirkıran Y S, Ersöz A, Şen B R ve ark. Boşanma Nedenleri Araştırması. T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. Haziran Ankara, 2009: 1-68
- 21- Tanrıverdi G. Cinsiyetin Sağlıkla İlgili Bazı Davranış Ve Görüşler Üzerindeki Etkisi. Korumucu Hekimlik Dergisi 2007; 6 (6): 435-440
- 22- Lindsey L L. Gender Roles A Sociological Perspective (4nd Ed), United States of America, Prentice Hall International Limited, 1990: 7-81
- 23- Worsley A, Worsley A J. Women's Views of Womens Roles: A Survey of South Australian Women. Journal of Consumer Studies and Home Economics 1990; 14: (3): 229-237.